

Nr .

beklaagde,

eiser tot cassatie van een arrest, op 16 maart 2000 gewezen door het Hof van Beroep te Antwerpen, correctionele kamer, vertegenwoordigd door Mr. , advocaat bij het Hof van Cassatie,

**HET HOF,**

Gehoord het verslag van raadsheer en op de conclusie van advocaat-generaal ;

Gelet op het bestreden arrest, op 16 maart 2000 door het Hof van Beroep te Antwerpen gewezen ;

**Over het eerste middel, gesteld als volgt :**

*schending van artikelen 6.1, van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, gesloten te Rome op 4 november 1950, goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955, 2, tweede lid, van het Strafwetboek, 43, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, 22, §2, van het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen, en van het algemeen rechtsbeginsel van de eerbied voor de rechten van de verdediging,*

**doordat** het bestreden arrest van gedeeltelijke hervorming, na op strafgebied de feiten A, B en C gepreciseerd en geactualiseerd te hebben, eiser schuldig verklaart aan de hem ten laste gelegde feiten A, B en C (zoals thans gepreciseerd en geactualiseerd), uitgezonderd voor wat betreft de tenlastelegging A.4, en na eiser niet schuldig verklaard te hebben aan feit 4, eiser veroordeelt hoofdens de vermengde feiten A.1, 2, 3, 5a t/m d, 6.a t/m d, 7 en 8, B.1 t/m 7 en C (zoals thans gepreciseerd en geactualiseerd) tot een geldboete van 1.000 fr., door verhoging gebracht op 90.000 fr., vaststelt dat de feiten der tenlasteleggingen A (uitgezonderd A.4), B en C strafbaar zijn zowel onder de oude als de nieuwe wetgeving, vaststelt dat de feiten gepleegd werden zowel vóór als na 11 augustus 1991, en aan eiser beveelt, inzake de constructies voorzien in de tenlasteleggingen A.5 en B.5, en gebouwd op de percelen , over te gaan tot sloping der constructies binnen een termijn van één jaar te rekenen vanaf de datum waarop onderhavig arrest kracht van gewijsde zal hebben gekregen, onder verbeurte van een dwangsom van 5.000 fr. per dag wanneer hieraan geen gevolg wordt gegeven, en aan eiser beveelt inzake de constructies voorzien in de tenlasteleggingen A.6 en B.6 gebouwd op de percelen sectie A nr. 119a, over te gaan tot sloping der constructies binnen een termijn van één jaar te rekenen vanaf de datum waarop onderhavig arrest kracht van gewijsde zal hebben gekregen, en aan eiser beveelt inzake de op verbouwde paardenstallen

*(tenlastelegging A7) binnen een termijn van één jaar te rekenen vanaf de datum waarop onderhavig arrest kracht van gewijsde zal hebben verkregen, over te gaan tot de aanpassingswerken bestaande uit het bekleden van de gevels uit betonstenen met baksteenmet-selwerk ofwel het aanbrengen van een sierbepleistering uit lichte kleur, onder verbeurte van een dwangsom van 1.000 fr. per dag wanneer hieraan geen gevolg wordt gegeven, en machtigt telkens de gemachtigde ambtenaar of het College van Burgemeester en Schepenen op kosten van eiser, ingeval het arrest niet ten uitvoer wordt gelegd, van ambtswege in de uitvoering ervan te voorzien, op volgende gronden :*

*dat de procureur-generaal ter terechtzitting van 18 maart 1999 de precisering-actualisering vorderde van de feiten van de tenlasteleggingen A, B en C ; dat het [hof van beroep], gevolg gevend aan deze vordering, de feiten van de tenlasteleggingen A, B en C omschrijft overeenkomstig de door het openbaar ministerie neergelegde nota dd. 18 maart 1999 (stuk 33), namelijk : "Tenlastelegging A : dat de feiten onder deze tenlastelegging zoals omschreven in het hier bestreden vonnis, thans op dezelfde wijze strafbaar gesteld zijn ingevolge de artikelen 42, 43, 44, 66, 68, 69 en 72 van het Decreet van 22 oktober 1996 tot coördinatie van de wet van 29 maart 1962, houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw ;*

*Tenlastelegging B : dat de feiten, onder deze tenlastelegging, zoals omschreven in het hier bestreden vonnis, thans*

*zwaarder strafbaar gesteld zijn met een hoofdgevangenisstraf van 8 dagen tot 6 maanden en een geldboete van 100 tot 100.000 fr., of met één van die straffen alleen, ingevolge de huidige artikelen 5, 10 § 1, 2°, 20 § 2, 3°, 21 (herstelverplichting), en 22 § 2 van het Decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen ; Tenlastelegging C : dat de feiten onder deze tenlastelegging, zoals omschreven in het hier bestreden vonnis, thans zwaarder strafbaar zijn gesteld met een hoofdgevangenisstraf van 8 dagen tot één jaar en [een geldboete van honderd tot honderdduizend frank, of met één van] die straffen alleen, ingevolge de huidige artikelen 2, 3, 4 § 1, 39, § 1, 1° en § 2, 44 en 46 van het Decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en de door artikelen 1, 5, 71, 80, en bijlage 1, van het Besluit van de Vlaamse Executieve van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams Reglement betreffende de milieuvergunning, dewelke aldus de exploitatie zonder vereiste vergunning van een inrichting van tweede klasse, in casu een inrichting die geïmagineerd wordt door rubriek 17.3.6 der hogervermelde bijlage 1, meer bepaald een opslagplaats voor vloeistoffen met een ontvlammingspunt hoger dan 55 graden Celsius maar dat 100 graden Celsius niet overtreft, en met in het totaal een inhoudsvermogen van minstens 20.000 liter, strafbaar stellen ; dat deze precisering-actualisering, tijdig ter kennis gebracht werd van eiser opdat hij er zich kon op verdedigen, geen wijziging meebrengt aan de feiten*

voorwerp van de initiële strafvordering en aan de verwijzingsbeschikking van de raadkamer dd. 20 februari 1992,

**terwijl, eerste onderdeel,** eiser vervolgd is geworden voor feiten van instandhouding van niet-toegelaten werken voor een periode van 11 april 1990 tot 17 september 1991 (tenlastelegging A), van het ondernemen van werken verbonden voor het klasseringsbesluit, in casu het K.B. van 28 mei 1962, voor een periode van januari 1988 tot 12 maart 1991 (tenlastelegging B), en van de exploitatie van twee tanks voor het opslaan van ontvlambare vloeistof voor een periode van 11 april 1990 tot 31 augustus 1991 (tenlastelegging C) ; dat het bestreden arrest, door te stellen in het beschikkend gedeelte dat de feiten gepleegd werden zowel vóór als na 11 augustus 1991 daardoor de periode van de feiten, voor dewelke eiser werd vervolgd, heeft gewijzigd en verlengd, zonder dat eiser daarvan op de hoogte gebracht werd, zodat de rechten van verdediging van eiser geschonden werden (schending van art. 6.1, van het Verdrag van 4 november 1950, en van het algemeen rechtsbeginsel van de eerbied voor de rechten van de verdediging) ;

**tweede onderdeel,** de vervolging van eiser, op grond van de tenlastelegging sub B, begonnen waren onder het stelsel van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen ; dat deze procedures derhalve overeenkomstig bedoelde wet moesten verder gezet worden, zodat het bestreden arrest ten onrechte, op grond van het decreet van 16 april 1996, de aan eiser

*ten laste gelegde feiten heeft gepreciseerd en geactualiseerd en de zwaarder strafbaar gestelde feiten ten laste van eiser heeft ingeroepen en hem op die basis bestraft ; dat in alle geval, wanneer door de nieuwe bepalingen een zwaardere straf wordt voorzien, de vroegere, lichtere straf moet toegepast worden (schending van art. 2, tweede lid, van het Strafwetboek, 22, § 2, van het decreet van 16 april 1996 ;*

**derde onderdeel,** *de vervolgingen van eiser op grond van de tenlastelegging sub C begonnen waren onder het stelsel van het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming, goedgekeurd door de Regentsbesluiten van 11 februari 1946 en van 27 september 1947 ; dat deze vervolgingen derhalve overeenkomstig bedoeld reglement moesten verder gezet worden, zodat het bestreden arrest ten onrechte, op grond van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, de aan eiser ten laste gelegde feiten heeft gepreciseerd en geactualiseerd en de zwaarder strafbaar gestelde feiten ten laste van eiser ingeroepen en hem op die basis bestraft ; dat in alle geval, wanneer door de nieuwe bepalingen een zwaardere straf wordt voorzien, de vroegere, lichtere straf moet toegepast worden (schending van artikel 2, tweede lid, van het Strafwetboek, 43, van het decreet van 28 juni 1985) :*

**Wat het eerste onderdeel betreft :**

Overwegende dat de vaststelling dat de feiten zowel vóór als na de datum van inwerkingtreding van de wet van 20 juli 1991

houdende begrotingsmaatregelen werden gepleegd zodat het bedrag van de voor de vermengde feiten enige uitgesproken geldboete met 890 opdecimen moet worden verhoogd, geen wijziging of verlenging van de periode van de telastleggingen meebrengt ;

Dat het onderdeel berust op een verkeerde lezing van het arrest, mitsdien feitelijke grondslag mist ;

**Wat het tweede en het derde onderdeel betreft :**

Overwegende dat de appèlrechters eiser tot één geldboete van 1000 frank veroordelen wegens de vermengde feiten A.1, 2, 3, 5.a tot en met d, 6.a tot en met d, 7, 8, B.1 tot en met 7 en C en maatregelen van herstel met betrekking tot de goederen, voorwerp van de telastleggingen A.5 en B.5, A.6 en B.6 en A.7 beveelt ;

Dat deze straf en maatregelen naar recht verantwoord zijn door de in hoofde van eiser bewezen verklaarde misdrijven omschreven onder de telastleggingen A.1, 2, 3, 5.a tot en met d, 6.a tot en met d, 7 en 8, zodat deze onderdelen, die respectievelijk alleen betrekking hebben op de misdrijven omschreven onder de telastleggingen B.1 tot en met 7 en C, niet tot cassatie kunnen leiden, mitsdien niet ontvankelijk zijn ;

**Over het tweede middel, gesteld als volgt :**

*schending van artikelen 6.1, van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijhe-*

den, gesloten te Rome op 4 november 1950, goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955, 149, van de Grondwet, 4, eerste lid, van de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering (wet van 17 april 1878), 14, 14bis, van de bij Koninklijk Besluit van 12 januari 1973 gecoördineerde wetten op de Raad van State, 42, 43, 68, van het op 22 oktober 1996 gecoördineerd decreet betreffende de ruimtelijke ordening (vóór de wijzigingen ingevoerd bij de decreten van 19 december 1998, 18 mei 1999 en 26 april 2000, en voor de toepassing van het decreet van 18 mei 1999 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening), en van de algemene rechtsbeginselen betreffende de eerbied voor de rechten van de verdediging en de eerbied van de rechtsorde,

**doordat** het bestreden arrest van gedeeltelijke hervorming, na op strafgebied de feiten A, B en C gepreciseerd en geactualiseerd te hebben, eiser schuldig verklaart aan de hem ten laste gelegde feiten A, B en C (zoals thans gepreciseerd en geactualiseerd), uitgezonderd voor wat betreft de tenlastelegging A.4, en na eiser niet schuldig verklaard te hebben aan feit 4, eiser veroordeelt hoofdens de vermengde feiten A.1, 2, 3, 5a t/m d, 6.a t/m d, 7 en 8, B.1 t/m 7 en C (zoals thans gepreciseerd en geactualiseerd) tot een geldboete van 1.000 fr., door verhoging gebracht op 90.000 fr., vaststelt dat de feiten der tenlasteleggingen A (uitgezonderd A.4), B en C strafbaar zijn zowel onder de oude als de nieuwe wetgeving, vaststelt dat de feiten gepleegd werden zowel vóór als na 11 augustus 1991, en aan

eiser beveelt, inzake de constructies voorzien in de tenlasteleggingen A.5 en B.5, en gebouwd op de percelen over te gaan tot sloping der constructies binnen een termijn van één jaar te rekenen vanaf de datum waarop onderhavig arrest kracht van gewijsde zal hebben gekregen, onder verbeurte van een dwangsom van 5.000 fr. per dag wanneer hieraan geen gevolg wordt gegeven, en aan eiser beveelt inzake de constructies voorzien in de tenlasteleggingen A.6 en B.6 gebouwd op de percelen sectie A nr. 119a, over te gaan tot sloping der constructies binnen een termijn van één jaar te rekenen vanaf de datum waarop onderhavig arrest kracht van gewijsde zal hebben gekregen, en aan eiser beveelt inzake de op verbouwde paardenstallen (tenlastelegging A7) binnen een termijn van één jaar te rekenen vanaf de datum waarop onderhavig arrest kracht van gewijsde zal hebben verkregen, over te gaan tot de aanpassingswerken bestaande uit het bekleden van de gevels uit betonstenen met baksteenmetselwerk ofwel het aanbrengen van een sierbeploeistering uit lichte kleur, onder verbeurte van een dwangsom van 1.000 fr. per dag wanneer hieraan geen gevolg wordt gegeven, en machtigt telkens de gemachtigde ambtenaar of het College van Burgemeester en Schepenen op kosten van eiser, ingeval het arrest niet ten uitvoer wordt gelegd, van ambtswege in de uitvoering ervan te voorzien, op volgende gronden : dat door het strafdossier en door het onderzoek ter terechtzitting van het [hof van beroep] gedaan, de schuld van eiser aan de feiten van de tenlasteleggingen, zoals

thans aangehouden, uitgezonderd de feiten van de tenlastelegging A4, bewezen is gebleven ; dat het [hof van beroep], rekening houdende met de actualisering die geen afbreuk doet aan de feiten zelf, de oordeelkundige redengevingen van de eerste rechter volkomen bijtreedt en tot de zijne maakt, uitgezonderd met de feiten van de tenlastelegging A.4, nu deze redengevingen de "omvattende conclusie" van eiser in grote mate beantwoordt ; dat het [hof van beroep], volledigheidshalve, bovendien het volgende overweegt : dat door menig regelmatige vaststelling en genomen foto, die klaarblijkelijk eiser zijn ontgaan, duidelijk zowel met betrekking tot de afmeting als met betrekking tot de bouwwijze en materiaalgebruik, de niet als gering te relativeren omvang van de bewezen onwettige bouwwerken moet worden vastgesteld : dat eiser onder de tenlastelegging A uitsluitend wordt vervolgd wegens feiten van instandhouding van onwettige bouwwerken, onder de tenlastelegging B wegens het uitvoeren van (bouw)werken waarbij inbreuk werd gepleegd op "de voorschriften met betrekking tot het behoud van monumenten en landschappen" ; dat bekomen regularisaties inderdaad een einde stellen aan de onwettige toestand doch geenszins het misdrijf dat de onwettige toestand deed ontstaan of aanhield, wegneemt ; dat een toelating van de overheid tot het exploiteren, uitbaten of inrichten van een golfterrein geenszins (ipso facto) een toelating of vergunning inhoudt hetzij (vergunningsplichtige) gebouwen of constructies, of ze al dan niet in verband staan met de golfsport en de uitbating ervan, op

*te richten, hetzij onwettig opgerichte bouwwerken in stand te houden of aan te passen aan het uitoefenen van de golfsport of aan de uitbating van het golfterrein ; dat in casu zowel voor het vergroten of aanleggen van vijvers, het bouwen van rust- of schuilhokken in materialen en met afmetingen zoals vermeld in de tenlasteleggingen en voor het aanzienlijk wijzigen van het reliëf, vergunningen moeten worden bekomen alvorens voormelde vergunningsplichtige bouwconstructies op te richten ; ... dat de herstelmaatregelen zoals hierna bepaald ook behoren tot de strafvordering ofschoon zij burgerlijk van aard zijn ; dat het opleggen van deze herstelmaatregelen geenszins afhankelijk kan worden gesteld van de vrijblijvende en fluctuerende visies van ministers, burgemeester of andere leden van de uitvoerende macht ; dat het [hof van beroep] zich ten dezen houdt aan de wettelijke voorschriften zoals ze vandaag bestaan ; ... dat eiser niet zinnens is vrijwillig aan de onwettige toestand een eind te stellen zodat de hierna bepaalde maatregelen gekoppeld aan een dwangsom moeten worden opgelegd ; ...dat er geen grond is om tot onwettigheid van de herstellvordering te besluiten,*

***terwijl, eerste onderdeel,** de motieven van het bestreden arrest, volgens dewelke de feiten ten laste van eiser bewezen worden door menig regelmatige vaststelling en genomen feiten, die aan zijn aandacht ontsnapt zijn, vaag en onnauwkeurig zijn ; dat zij inderdaad niet aanduiden welke vaststellingen en feiten bedoeld worden en naar geen enkel genummerd stuk in het omvangrijk*

*strafdossier verwijzen, zodat het arrest onregelmatig gemotiveerd is (schending van art. 149, van de Grondwet) ; dat het niet mogelijk is voor eiser om deze onbepaalde vaststellingen en foto's te onderzoeken en het tegenbewijs van deze beweringen te leveren, zodat de rechten van verdediging van eiser miskend werden en hij geen eerlijk proces gehad heeft (schending van art. 6.1, van het Verdrag van 4 november 1950, en van het algemeen rechtsbeginsel van de eerbied voor de rechten van de verdediging) ;*

***tweede onderdeel**, het feit dat eiser ten aanzien van de tenlasteleggingen A5 en B5, A6 en B6, A7 en C7, waarbij de herstelmaatregelen werden uitgesproken, regularisatievergunningen had aangevraagd, waarvan de weigering door de administratie nog het voorwerp uitmaakte van voor de Raad van State nog hangende gedingen, een wettig beletsel vormde voor de strafrechterlijke veroordeling van eiser voor deze tenlasteleggingen, en in elk geval voor het opleggen van de gevorderde herstelmaatregelen ; dat immers de al dan niet geldigheid van de administratieve weigeringen onontbeerlijk is voor de beoordeling van de grond van de zaak ; dat het bestreden arrest over deze prejudiciële vragen zelf geen oordeel kon vellen en dat de afwezigheid van de betrokken beslissingen de wettelijke beletselen uitmaken waardoor de berechting van de zaak wordt verhinderd ; dat een eventueel verschil in de administratieve en de strafrechtelijke beslissing een inbreuk zou uitmaken op het beginsel van de eenheid der rechtsorde*

*en het feitelijk niet kan dat de administratieve overheid bevoegd voor het vergunningsbeleid zou toestaan wat door de strafrechter wordt verboden ; dat het feit dat visies van deze administratieve overheden fluctuerend zijn, daaraan geen afbreuk doen (schending van art. 4, eerste lid, van de wet van 17 april 1878, 42, 43, 68, van het decreet van 22 oktober 1996, 14, 14bis, van het K.B. van 12 januari 1973, en van het algemeen rechtsbeginsel van de eenheid der rechtsorde) ; dat door het veroordelen van eiser en het hem opleggen der kwestieuze herstelmaatregelen de rechten van verdediging van eiser werden miskend, die zijn middelen van verweer niet heeft kunnen uitputten (schending van art. 6.1, van het verdrag van 4 november 1950, en van het algemeen rechtsbeginsel van de eerbied voor de rechten van de verdediging) ; dat eiser daardoor evenmin een eerlijk proces heeft gehad en de verlengde duur van de zaak om tegenstrijdige beslissingen te verhinderen gerechtvaardigd is (schending van art. 6.1 van het verdrag van 4 november 1950) :*

**Wat het eerste onderdeel betreft :**

Overwegende dat bij ontstentenis van desbetreffende conclusie, de rechter niet nader de feitelijke gegevens moet preciseren waarop hij zijn oordeel dat de telastlegging bewezen is, laat steunen ;

Dat het voldoende is dat de partijen over die feitelijke gegevens tegenspraak hebben kunnen voeren ;

Dat de appèlrechters met hun motieven en door de telastleggingen zoals omschreven in de bewoordingen van de wet bewezen te verklaren, hun beslissing regelmatig met redenen omkleden en naar recht verantwoorden ;

Dat het onderdeel niet kan worden aangenomen ;

**Wat het tweede onderdeel betreft :**

Overwegende dat geen algemeen rechtsbeginsel van "de eenheid der rechtsorde" bestaat ;

Overwegende dat het onwettig instandhouden van de zonder voorafgaande en schriftelijke vergunning uitgevoerde werken bestaat tot aan het herstel in de vorige staat of de regularisatie volgens een desbetreffende vergunning, en de rechter met de ondertussen verleende vergunningen moet rekening houden ;

Overwegende dat, krachtens artikel 15 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, het in de regel aan de rechter behoort om te beslissen over een administratief geschil dat als verweer incidenteel voor hem wordt opgeworpen ;

Dat de verjaring van de strafvordering door een hangende annulatieprocedure voor de Raad van State niet wordt geschorst ;

Overwegende dat de relevantie van de, krachtens artikel 159 Grondwet, opgeworpen wettigheidsexceptie wordt bepaald door de vraag of de tegen de beklaagde gerichte strafvordering op een

11 DECEMBER 2001

administratieve beslissing berust waarvan de wettigheid moet worden nagegaan ; dat dit niet het geval is wanneer de strafvervolgning niet stoelt op de weigering van de overheid om een vergunning af te leveren maar op de overtreding van het wettelijk verbod zelf ; dat geen tegenstrijdigheid kan ontstaan tussen het arrest van de Raad van State dat de nietigheid van een weigeringsbeslissing uitspreekt, en de uitspraak van de strafrechter voor wie, in de context van de te beoordelen telastlegging, de opgeworpen onwettigheid van deze weigering voor de beslissing over de strafvordering en het hieraan gekoppelde herstel irrelevant is ;

Dat het bevelen van dit herstel zonder de afloop van de regularisatieprocedure af te wachten het recht van verdediging noch het recht op een eerlijk proces van de beklaagde miskent ;

Dat het onderdeel faalt naar recht ;

En overwegende dat de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen in acht zijn genomen en de beslissingen overeenkomstig de wet is geweest ;

**OM DIE REDENEN,**

Verwerpt de voorziening ;

Veroordeelt eiser in de kosten.

Gezegde kosten begroot op de som van vierduizend vijfenzestig frank verschuldigd.

11 DECEMBER 2001

Aldus geoordeeld door het Hof van Cassatie, tweede kamer, te  
Brussel, door afdelingsvoorzitter , de raadsheren  
en uitgesproken in  
openbare terechtzitting van elf december tweeduizend en een, door  
afdelingsvoorzitter , in aanwezigheid van advocaat-gener-  
aal , met bijstand van eerstaanwezend adjunctgriffier